

Interpretaties van het onvolmaakte – of representatie van het perfecte?

De onbehaaglijke stilte in het werk van Warner Berckmans

“We see nothing truly until we understand it. –
We zien niets echt goed vooraleer we het begrijpen.”
John Constable (1776 - 1837)

Het actuele werk van Warner Berckmans staat verstild in de omgeving waarin het zijn plaats heeft gekregen. Transparant maar vastbesloten, strak en blauw. Contouren van aanwezigheid worden subtiel door het glas gereflecteerd – maar altijd vertekend binnen het wisselend perspectief van de toeschouwer, die frontaal of zijdelings, van ver of nabij, zich enkel *passant* kan voelen.

Het actuele werk van Warner Berckmans priemt strak uit de grond. Het rijst ten hemel, om deze krachtig te symboliseren, in al zijn betekenissen. In de glanzende oppervlakken weerschijnt een spanning tussen de pure blauwe kleur en het *buiten*.

Wat heeft blauw te bieden? Onder de primaire kleuren verschijnt blauw als de meest natuurlijke, eigen aan lucht en water. In bijna alle culturen blijft blauw de minst emotionele, minst angstaanjagende, meest evenwichtstherstellende. Symbool voor onbereikbaarheid, onpeilbaarheid, onaantastbaarheid, weidsheid en essentiële levensbronnen.

Wat heeft glas te bieden? Glas is hard en relatief onbuigzaam, van nature helder en zwijgzaam, schijnbaar zonder aura. Tot het kleur krijgt. Tot het een aangepaste vorm verwerft, die licht en/of schaduw kan transformeren. Tot het de plaats krijgt die het verdient – in de rol van medium, in de hand van mensen, of ergens onder het firmament.

Ook glazen sculpturen kunnen in relatie treden wanneer ze met *anderen* in een ruimte komen. De harmonie die ze enkelvoudig uitstralen wordt dan verveelvoudigd. Voortaan verhouden ze zich, ondanks hun natuurlijke zwijgzaamheid, ook uitdrukkelijk tot elkaar, vooral in ogen en geest van wie zijn tijd durft nemen. Soms staan de structuren in strakke ordening; dan weer afgekeerd, misschien afkerig, op gespannen voet. Een andere keer laat de kunstenaar een *gaping* vrij, die mogelijk het *ongewisse* symboliseert, of wat de schouwer maar wenst of kan verdragen als hij de vrees voor het (on)volmaakte durft transcenderen.

Het actuele werk van Warner Berckmans onthult zich als omgevingsgebonden. Bijna noodwendig. Als *reflectie* op bodem, lucht en horizon. Als nieuwe *toon*. Als *missing link* in het landschap. Zo'n toegevoegd *element*, nieuw geschonken of pas verplaatst, mag zich niet luxueus etaleren, en zo riskeren banaal of obscene te worden. Elk *extra* werkt tegen het gevoel, tegen het immateriële, tegen het zo essentiële *gebrek*.

Ondanks zijn gestalte en massa, gestalten en schijn gestalten, treedt het werk van Warner Berckmans toch sereen naar buiten. *Of en hoe* het moet hangen of staan, hoe het zich verhouden zal, wordt mee bepaald door de natuur of cultuurnatuur waarin het even thuis mag zijn. Daar is dan enkel ruimte voor terughoudendheid: voor ernst en afgewogen oordelen, ingehouden meningen, een bedremmeld kijken – distantie jegens het denken zoals *men* het denkt te kennen.

Het werk van Warner Berckmans is *andersdenkend* en *nomadisch* maar presenteert zich zelfbewust en blijkbaar onbewogen. Het neemt plaats, staat gespannen, misschien zelfs op barsten, maar geeft geen krimp. De behoefte aan perfectie kiest voor een minimale *zegging*, een subtiële *expressie*, een stille *manifestatie*. Krijgt de *stellingname* waarlijk gehoor, op een dag, dan is het ten einde met het streven naar aanwezigheid. Maar voorlopig nog niet. De *rust* is voor later.

Warner Berckmans vertrekt in zijn actuele werk bewust van een nieuw nulpunt. Intuïtief. Zonder verantwoording. Het nieuwe werk durft naakt en alleen te staan, *neutraal*, maar altijd verankerd in de bodem van de *oerbron*. Dit werk wil graag *present* zijn, op de wijze van *aanwezig* te zijn, maar buiten de tijd, als een muzikale metafoor. *Present* als een hemels geschenk, nochtans mix van materie en natuurlijke energie, want troostrijke getuigenis uit mensenhand.

Onze tijd duldt zulke *hybris* niet zo makkelijk. De oude goden zwijgen verongelijkt, de mensen kunnen het waarschijnlijk nog niet aan, het weten heeft er een vraagteken aan. Het streven naar het volmaakte blijft een provocatie.

*“L’oeuvre attire celui qui s’y consacre vers le point où elle est à l’épreuve de son impossibilité.” –
“Het kunstwerk trekt wie er zich aan wijdt mee naar het punt waar het beproefd wordt door zijn onmogelijkheid.”
Maurice Blanchot (1907-2003)*

Tekst: Eddy Strauven – in communicatie met de kunstenaar, naar aanleiding van zijn tentoonstelling in H8x12, Ruimte voor Actuele Beeldende Kunst, Tielt-Winge, in 2009